

William Sellsing och hans katt

Saga av Zacharias Topelius

Första gången publicerad i Sagor 1 1847

Nykarlebyveckan 2021

William Sellsing och hans katt

Av Zacharias Topelius

Vet du var London ligger? Det är en stor stad i England. Och i en så stor stad bor det många tusen människor och bland så många människor måste det finnas flera hundra små barn. Tänk dig då att för 200 år sedan fanns många fattiga familjer, som inte kunde ge sina barn kläder och mat. Många kanske inte ens hade tak över huvudet. Försök förstå hur det känns att vara hungrig och inte ha mat, att vara törstig och inget ha att dricka, frysa och inte ha något att värma dig med, att vara ensam och inte ha någon som bryr sig om dig. Det är så de små, fattiga barnen hade det och vet du, det var inte roligt.

Jag vill nu berätta för dig om en liten fattig pojke som hette William Sellsing. Han hade varken pappa eller mamma. De hade dött när han var mycket liten och han hade ingen i hela världen som brydde sig om honom. En kväll, då det blåste mycket kallt, satt den stackars William på trappan till ett stort hus och grät. Han hade ingenstans att sova utom på den kalla marken och inte heller hade han en bit bröd att äta till kvällsmat. Det började mörkna och alla andra verkade ha bråttom hem för att äta sig mätta och sedan somna i en mjuk säng. Ingen såg den stackars pojken som stel av hunger och köld satt ihopkrupen i ett hörn av den stora stentrappan.

Då dök plötsligt en liten katt upp. Den trippade nerför trappan och hoppade upp i Williams famn. Där låg den helt stilla och William fick värma sina händer på dess varma rygg. Det var den vackraste lilla kisse som William någonsin sett. Den var svart med vit mage och långa och mjuka morrhår hade den. William lutade sitt ansikte mot den snälla kissen och stora tårar av glädje rullade nerför hans kinder. Han blev så glad över att katten ville hålla honom sällskap den här kalla kvällen.

När han hade suttit en stund med kissen i sitt knä, hoppade den ner och började gå. Tänk om jag skulle följa med, sa William för sig själv. Kanske den lilla snälla kissen kan föra mig till ett ställe där jag kan få tak över huvudet? Han reste sig upp och följde efter katten in på en stor gård. Lilla kissen sprang lätt uppför en trappa, som ledde till en vind. William följde sakta efter. Är det rätt att jag går hit? tänkte William. Kanske någon tror att jag är en tjuv och schasar bort mig. Är det kanske bäst att jag går tillbaka ut? Just när han tänkte vända om hörde han hur den lilla kissen lät: Jam! Jam! Då började William gråta igen. När han var liten hade hans mamma och pappa kallat honom för Jam. Det var ett smeknamn för William. Uppå vinden följde William efter kissen och hittade en hög med mattor. Han bredde ut mattorna på golvet och lade sig för att sova på dem. Katten kröp intill honom och rullade ihop sig. William lade sin arm om kissen och så somnade de gott båda två.

William vaknade sent på morgonen. Han tittade efter sin lilla vän men katten var borta. Han gick nerför trappan för att säga åt gårdsfolket att han sovit på vinden och för att fråga om han kunde få något att äta, för hans mage knorrade av hunger. När William kom in i köket, såg han till sin glädje den lilla kissen komma springande emot sig. I köket träffade William också gårdens husmor.

Han bockade artigt och bad om ursäkt för att han tagit sig friheten att sova på vinden. Husmodern var en god och vänlig människa och hon såg på Williams ögon att han var en snäll gosse och därför förlät hon honom gärna.

- Men har du då inga föräldrar som tar hand om dig? frågade hon.

-
- Min pappa dog när jag var mycket liten och efter det hade min mamma svårt att ta hand om mig. Men hon lärde mig att läsa. Hon dog när jag bara var åtta år gammal och efter det har jag inte haft någon människa som tagit hand om mig, svarade William.
 - Stackars lilla gosse, sa husmodern. Om du sköter dig får du sova och bo där uppe på vinden. Se här får du ett par riktiga smörgåsar.
 - Tack, svarade William, och började tugga och mumsa på smörgåsarna.

William stannade kvar på gården och hjälpte till med allt vad han kunde. Han sopade, blankade stövlar och putsade knivar. Som tack fick han mat av husmodern. Om kvällarna gick han sedan nöjd upp på vinden tillsammans med den fina lilla katten.

Det gick ett år. Gårdsherrn, som William bodde hos var en rik köpman och han ägde ett stort skepp som skulle gå till Polynesien. Gårdsherrn sa till sina anställda att om de ville skicka kläder, böcker eller saker till försäljning i Polynesien, så kunde de kanske förtjäna en massa pengar. Gårdsfolket skyndade sig att samla ihop sina ägodelar och skickade dem med skeppet till Polynesien.

- Nå William, har du inget att skicka? Vem vet, kanske kan du också förtjäna pengar? Men den stackars gossen svarade bedrövat:

- Jag har ju ingenting annat än min lilla kisse, och den tycker jag så mycket om att jag inte kan skicka bort den.

- Å skicka du! sa alla. Du får väl en annan kisse istället.

Skeppsfolket, som hörde att William hade en katt, tog den nästan med våld ifrån honom, trots att William grät och inte ville släppa sin älskling. Skeppet seglade iväg och William gick upp på vinden och grät, för han saknade sin snälla lilla kisse, som varit hans enda sällskap. Då han somnade om kvällarna, saknade han sin varma vänliga kamrat med den mjuka pälsen.

Två år gick. William var nu 13 år gammal. Han hade vuxit mycket men ingen ny katt hade han skaffat. Han bodde fortfarande på vinden och hade nu blivit en betjänt, som passade upp vid kontoret. Han var mycket omtyckt, för han var alltid noggrann och ordentlig och var aldrig elak mot någon. En dag kallade gårdsherrn på William. Han ville prata med pojken om något viktigt. William, som knappt hade pratat med gårdsherrn, blev lite rädd. Han hade hört att gårdsherrn var en mycket sträng man. William tänkte för sig själv: Har jag gjort något dumt? Borde jag rymma? Jag måste bort, tänkte han och sprang iväg som en jagad hare långt ut på gatan. Han sprang och sprang ända tills han blev trött och måste sätta sig på trappan till en stor kyrka. Det var en solig och vacker söndagsmorgon. William satt på trappan och visste inte vad han borde göra. Han ångrade att han sprungit bort, men han vågade inte vända tillbaka. Stora tårar började rinna nerför hans kinder. I detsamma började klockorna ringa i tornet. William torkade sina tårar och lyssnade. Han hörde orgelmusik och kyrkklockorna klämtade så vackert. Plötsligt lät det som om någon ropade hans namn, men ljudet blandade sig med klockorna. Klockorna lät: Bong! Bong! Och William hörde:

Sellsing vänd om, om! Sellsing vänd om, om!

- Ska jag vända om? ropade William. Och igen hörde han:

- Sellsing vänd om, om! Sellsing vänd om, om!

- Jag vänder om! skrek William.

Genast var han på fötter och sprang av alla krafter tills han stod utanför gårdsherrns rum. Nu var han inte längre rädd. Han öppnade dörren och steg in i rummet.

- Varför har du låtit mig vänta så länge? undrade gårdsherren.

William sjönk ihop lite men hörde ändå den vänliga tonen i gårdsherrens röst.

- Jag vågade inte komma, för jag trodde att jag hade gjort något dumt, svarade William.
- Du behöver inte vara rädd för något, sa gårdsherren vänligt. Jag har tvärtom alltid varit nöjd med dig och du är en duktig och ordentlig pojke. Kan du gissa varför jag bad dig komma?

William skakade på huvudet.

- Jo, för att berätta att du blivit rik! sa gårdsherren.

- Jag? Rik? sa William och kunde inte tro sina öron.

- Ja, precis du, sa gårdsherren leende. Du minns väl att din katt skickades med mitt skepp till Polynesien för två år sedan? Idag har jag fått ett brev där det står att du har fått mycket guld för din katt, i det främmande landet. Min skeppare har växlat guldet till pengar.

William var förbluffad. Plötsligt var han en rik pojke i stället för en fattig. Han stod stilla och stirrade på gårdsherren. Slutligen hämtade han sig så mycket att han kunde be gårdsherren att sköta pengarna åt honom. De kom överens om saken och strax skyndade sig William upp på sin vind, för att tänka över allt som hänt. Det var hit till vinden som hans lilla kisse hade fört honom då han var nära att dö av köld på gatan och nu var det hans lilla kisse som gjort honom rik. Han skulle aldrig glömma den kvällen när den lilla kissen förde honom in i detta hus som en utfattig och hungrig pojke.

Men nu vill ni säkert veta hur William blev så rik. Jag ska berätta det för er.

När kaptenen kom till Polynesien med sitt stora skepp, blev folket där mycket nyfikna. De hade aldrig sett ett så stort fartyg tidigare och ryktet om skeppet nådde snart kungens öron. Kungen bjöd in kaptenen på middag. När kaptenen steg in i den fina matsalen och satte sig vid middagsbordet blev han först alldeles bländad av de många vackra faten i klaraste guld. Sedan när han tittade närmare på bordet såg han att vid varje tallrik fanns små träklubbor. Han kunde inte förstå vad de skulle användas till. Knappt hade han börjat äta, innan han märkte att klubborna behövdes. En massa möss sprang på bordet bland maten och ville äta tillsammans med gästerna de också. Om matgästerna inte haft de små klubborna skulle det inte ha blivit en munskämsbit kvar åt dem att äta, så många var mössen.

- Hur kommer det sig att det är så mycket möss här? undrade kaptenen.

- Hm, svarade kungen, vad ska vi göra? Möss är en riktig landsplåga här hos oss och jag skulle ge halva mitt rike åt den som kunde hjälpa oss att få bort mössen.

- Det ska väl jag kunna ordna, svarade kaptenen, om ers majestät tillåter.

Ni kan förstå att kungen blev mycket glad. Han lovade att om kaptenen lyckades göra slut på mössen så skulle han få en hel ö i betalning och allt guld som fanns i skattkammaren. Kaptenen skyndade sig till skeppet, hämtade Williams katt och förde den till kungens bord. Knappt hade han släppt katten på golvet förrän alla mössen störtade ner från bordet. Under hela tiden katten var i salen vågade sig ingen mus in i rummet. Kungen såg detta och han betalade genast kaptenen allt han lovat. Aldrig här i världen har en katt blivit så väl betald. Efter att kaptenen sålt sin last, seglade han hem till London igen och lilla kissen blev kvar i Polynesien. Där såg man aldrig mera några möss och det behövdes aldrig några klubbor vid bordet igen.

Nu var William både rik och ägare till en stor ö i Polynesien. Hemma i London studerade han och både skrev och räknade flitigt. Han blev revisor och gifte sig med köpmannens dotter. De var mycket lyckliga tillsammans. På herr Sellsings skrivbord fanns alltid en liten svart och vit kisse, huggen i marmor. Ni kan väl gissa att han på så sätt ville hedra minnet av sin kära katt, som var upphovet till all hans rikedom.